

Biotermesztés a Hód-Mezőgazda Rt.-nél

Drágább a termelés, de magasabb az ár

Ki ne szeretné már vegetációs időben biztos piacot tudni, ráadásul garantált áron az egész évi verejtékes munkával megtermelt terményét, s ezáltal tervezhetővé tenni bevételét? Ki ne szeretne a konvencionális (ez alatt a kemikália felhasználása melletti termelést értem) gazdálkodásban előállított termény áránál 30-40 százalékkal többet kapni értékesítéskor? Természetesen minden termelőnek ez volna a célja, ezért is próbálkoznak mind többben fénymag, köles, mustár és egyéb növények termesztésével. Megoldást jelenthet a fentiekben feltejt kérdésre a biotermesztés.

Jelenleg Magyarországon 30 ezer hektárt meghaladó nagyságú területen folyik ökológiai gazdálkodás. Ha figyelembe vesszük azt a tényt, hogy 1996-ban 11 ezer 390 hektáron folyt ilyen tevékenység, a növekedés igen jelentős. Ez a szám az EU országain belül 1,5-2 százalék körül mozog a teljes mezőgazdasági területen. A vásárlói igény ezen termékekből egyelőre kielégítetlen, amit a biotermékeket forgalmazó üzletek, áruházak, áruházláncok mind nagyobb száma is bizonyít.

Saját tapasztalatom alapján az USA-ban a hagyományos termékeket forgalmazó élelmiszer-áruházak szemben az utca túloldalán legalább akkora vagy még nagyobb forgalmat bonyolított a Fresh Fields nevű, zömmel bio-, vagy környezetbarát technológiával előállított termékeket árusító áruházlánc. Annak ellenére rendelkezett fizetőképes kereslettel, hogy legalább 15-20 százalékkal magasabb áron kínálta termékeit.

Ezért érthető, hogy a Magyarországon előállított biotermékek túlnyomó hányada miért kerül nyugat-európai, zömmel svájci, német, osztrák pi-

Ültetés egy családi gazdaságban. A talajtól függ, mit vetünk bele. (Fotó: Gyenes Kálmán)

acra. A nagy kereslet miatt a szakemberek az elkövetkező évekre a biotermesztés jelentős felvételét prognosztizálják. Ehhez kapcsolódóan az EU megújított agrártámogatási rendszerében, az AGENDA 2000-ben a mezőgazdasági termelés támogatottsága jelentősen csökken, míg az ökológiai gazdálkodásé nem. Konkrét termesztési tapasztalatokkal az ökológiai gazdálkodás területén még nem rendelkezünk, így ezúton csak arra vállalkozom, hogy a döntés hátterét megvilágítsam, a csatlakozással kapcsolatos tapasztalatokat megosszam, illetve néhány általam fontosnak vélt dologra felhívjam a figyelmet, melyek esetleg segítségére lehetnek azok számára, akik hasonló lépést fontolgatnak.

1999-ben már több tényező is indokolta a döntés szükségességét. A bevezetésben említették tül fontos szempont volt az, hogy a Hód-Mezőgazda Rt. művelése alá tartozó területekből több mint 1000 hektár szántó és gyepterület természetvédelmi oltalom alatt állt. Így

itt a konvencionális termesztés lehetőségeit szűk határok közé szorították az illetékes környezetvédelmi hatóságok. Végül a közel 600 hektár szántó- és a több mint 500 hektár gyepterület biotermesztésbe vonásáról született döntés.

Az átállás tapasztalatairól röviden. A biomozgalmat összefoglalás, érdekeit hivatott képviselni a Biokultúra Egyesület, és annak ellenőrző szerve, a Biokontroll Hungária Kht. Velük 5 éves keretszerződést kell kötni, mely tartalmazza az éves ellenőrzési díjak összegét, a termesztés feltételrendszerét, melynek betartását vegetációs időszakban többször ellenőrzik. Minősítéüket viszont rendkívül széles körben elfogadják Európa- és világszerte. A biotermék minősítésének díja az értékesítési ár 1 százaléka. A biotermék megnevezést csak az átállási időszak letelte után lehet megkapni, ami szántóföldi kultúráknál legalább két év. Ez idő alatt a termesztés feltételeit már be kell tartani, de még csak átállási terméknek minősül.

Így költségeink már magasabbak, viszont ezt az árban nem tudjuk realizálni. Az elmentmondást hivatott feloldani az FVM pályázata, melyet évről évre meghirdetnek a biotermesztésre történő átállás megkönnyítésére. Legalább háromévente talajvizsgálatra van szükség.

A termesztési technológiánál rendkívül fontos az egyes technológiai elemek pontos betartása. Szemben a konvencionális termesztéssel, itt nincs nagy lehetőség az esetleges hibák helyrehozására a vegetáció során. A területhez, talajadottságokhoz igazítsuk a növényt, és ne fordítva. Nagyon fontos a megfelelő toleráns, rezisztens fajták használata, a vetésforgó betartása. Mivel mindenféle szintetikus anyag használatát tilos, tápanyag-utánpótlásra bizonyos megkötésekkel szerves trágya használható, illetve különböző baktérium-készítmények. Ez utóbbiak hektáronkénti költsége 4-10 ezer forint között mozog. A legérzékenyebb kérdés a növényvédelem. Kapás kultúrák gyom-

irtása sorközművelő kultúrákkal, kézi kapálással, töltőgéssel megoldható. Ez viszont nagy kézimunka igénye miatt meglehetősen költséges. Kalászosoknál gyomfűszelvények használata a célszerű. Kórokozók, kártevők elleni védekezésnél bizonyos bacilus-készítmények, réz-, kén-tartalmú anyagok és egyéb módszerek alkalmazhatók. Összességében a megelőzésben, a növények közötti kölcsönhatások kihasználásán, az optimálist minél inkább megközelítő agrotechnológián van a hangsúly. Ezen túl sűrűn fohászunk az égiekhez is a jó időjárásért. Általában 10 százalékos termés kieséssel számolhatunk, melyet a magasabb értékesítési árak kompenzálnia kell.

Ami előtt bárki a biotermesztés mellett döntene, alaposan mérlegelje lehetőségeit, tájékozódjon a feltételrendszeréről, s csak ezek birtokában hozza meg a döntést, hiszen ezzel hosszú távra kötelezi magát.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Kérdőzöink takarmányozásában kulcsfontosságú a kitűnő minőségű tömegtakarmány. Még a legintenzívebben termelő tehének számára is fontos, hogy napi szárazanyag-felvételük 45-50 százaléka tömegtakarmányokból származzon. Ahhoz, hogy egész éven át elegendő mennyiségű és jó minőségű takarmány álljon rendelkezésre, tömegtakarmányainkat tartósítani kell.

A silózással tartósított tömegtakarmányok döntő hányadát a silókukorica-szilázs adja. A kukorica önmagában is jól silózható növény, de silózhatóságát tovább fokozhatjuk kukoricirok közkeverésével. Gazdálkodók évszázados tapasztalata, hogy vannak növények, melyeknek együttes termesztése sikeresebb, mintha önmagukban természetesen őket. Kisüzemekben ezért vetnek a kukorica közé uborkát, tököket vagy éppen zöldbabot.

A kukorica és a cirok együttes termesztése is mindkét növény számára kölcsönösen előnyös. Vegyes vetésben a kezdetben gyorsan fejlődő kukorica sorközeiben a cirok számára meleg, páradús, szubtrópusi jellegű mikroklíma alakul ki. Később a cirok megerősödik, sűrűbb állománya és

Energiában gazdag növények Kukorica és cirok: kölcsönös előnyök

talajjárnékoló hatása révén akadályozza a talaj kiszáradását. A cirok vízgazdálkodása kedvező, levelei viaszosak, szárazságtűrőse jobb, egységyi mennyiségű szervesanyag előállításához kevesebb vizet párologtat el.

A kukorica-cirok vegyes vetésű állomány a tiszta vetésű kukoricához képest – különösen aszályos időjárási viszonyok közepette – akár 25-30 százalékkal többtermésre képes, ezáltal csökkenthető a silózás céljára tervezett termőterület, illetve a felszabaduló termőterület szemeskukorica termelésére fordítható. A tapasztalatok szerint a két növény kedvező kölcsönhatása akkor érvényesül a legjobban, ha viszonylag egyenletesen keverednek egymással. Ezért a 2+1 vagy 2+2 sorarányok javasolhatók.

Az eredményes szilázskészítés egyik alapvető feltétele a jó minőségű alapanyag. A két növény ebben a tekintetben is jól kiegészíti egymást. Az erjesztéshez a tejsavtermelő baktériumoknak bontható szénhidrátokra van szükségük. A kukorica legnagyobb értékét a szemtermés adja, amelyben a szénhidrátforrás és

keményítő. A sok keményítő miatt a kukorica energiában gazdag. Ugyanakkor a tejsavas erjedést okozó baktériumok többsége a keményítőt csak azt követően tudja hasznosítani, hogy a növény azt a saját enzimek segítségével már elkezdte lebontani. Ez egyrészt időbe telik, ezért lassúbb az erjedés beindulása, másrészt veszteségekkel jár. A cirok szénhidrátjait a 20-22 százaléknál kukorica tartalom adja, amit a baktériumok azonnal, szinte robbanásszerűen tejsavvá tudnak erjesztetni, ezáltal csökken a silózás első szakaszára jellemző, úgynevezett autooxidációs és enzimátikus veszteség. Ugyanakkor a gyorsan keletkező tejsav hamarabb csökkenti a kémhatást, a gyorsabban kialakuló savanyú közeg pedig a tejsavtermelő baktériumok számára kedvező. Ezért más – a silózás szempontjából a kevésbé kívánatos fermentációs folyamatokat végző – mikroorganizmusok visszaszorulnak. Mindemellett a cirok még vitamint is tartalmaz (főleg karotinban) és mikroelemekben is gazdag takarmány.

A silózhatóság szempontjából a két növény betakarításakor szárazanyag-tartalmára is

figyelnünk kell. Az alapanyag szárazanyag-tartalma akkor jó, ha elég koncentráltan tartalmazza a táplálóanyagokat, tehát érésiállapota már elég előrehaladott, bővelkedik szemtermésben, de ugyanakkor még elég jól tömöríthető. Ez az állapot körülbelül 35-40 százalékos szárazanyag-tartalommal van. E tekintetben a kukorica és a cukorcirok gyakran különbözik egymástól. A viaszérésben, amikor a kukorica érésiállapota éppen megfelelő, a cirok nedvességtartalma még magasabb a kívánatosnál, gyakran még zsenge zöld alapanyagot szolgáltat, melynek energiátartalma is alacsonyabb. A zsenge növényekben a szénhidrátok egy része főleg öt szénatomszámú cukrokból áll, melyek erjedése során részben ecetsav is keletkezik. Az ecetsav korlátozza az állatok takarmányfelvételét, ezért a termelődeszt lehetőséget korlátozni kell. Tehát a vegyes vetéshez a tenyészidejük ismeretében lehetőséget úgy kell megválasztani a két növény fajtáját, hogy a betakarításkor érésiállapotuk, illetve szárazanyag-tartalmuk ne térjen el nagyon egymástól. Nemcsak termesztési-technológiai szem-

pontból, hanem a silózhatóság szempontjából is kulcskérdés tehát a fajtaválasztás. Az Agroszemek Kft., amely nemesítéssel, vetőmagtermesztéssel és forgalmazással is foglalkozik, a fenti szempontok figyelembevételével az alábbi fajtákat javasolja együttes termesztésre:

Monori édes + FAO 420-as szemeskukorica, Sucrosorgho 506 + FAO 450-480-as kukorica, Berény + FAO 420-450 kukorica és, Róna-4 + FAO 420-450 kukorica.

A tapasztalatok szerint bármennyire is könnyen erjeszthető a kukorica vagy a kukorica-cirok vegyes alapanyag, baktériumtartalmú silózószerekkel a silózás biztonsága tovább fokozható és javítható a szilázs minősége szempontjából olyan fontos tejsav és ecetsav aránya is.

Agroszemek Kft.

Továbbtartásra is alkalmas,
1 éves, vörös tojótyúk eladók
400 Ft/db áron.

Értékesítés: április 29-től az E75-ös úton (országhatár felé) a 180-as km-kő utáni első út jobbra, a benzinkútánál, tábla jelzi. Kisistók-féle tanya.
Tel.: 62-315-068
vagy 30-953-10-20.

Baromfi és támogatása

A pénzt a termelő kapja

Igaz, több hónapos késéssel, de március 30-án aláírták az FVM 13/200. (III. 31.) rendeletét, amely tartalmazza, hogy az elmúlt évhez hasonlóan idén is támogatásban részesül a minőségi vágóbaromfi termelés.

A minőségi támogatás rendelete a kihirdetés napján lépett hatályba, de a támogatások 2000. január 1-jétől le-vágott első osztályú állományok után visszamenőlegesen is igényelhetők. A minőségi támogatás a vágóbaromfi termékpályát piaci egyensúlyának tartós biztosítására, az alapanyag-termelői és feldolgozó tevékenység stabilizálása és a minden piacon értékesíthető feldolgozott termékekhez szükséges első osztályú vágóbaromfi arányának növelése érdekében vehető igénybe.

Minőségi támogatás legfeljebb 366 ezer tonna vágóbaromfi után igényelhető. Ezen belül 190 ezer tonna lehet a vágócserke, 90 ezer tonna a pulyka, 86 ezer tonna az egyéb vágóbaromfi (liba, kacsa).

A vágóbaromfi éves mennyisége, fajonkénti, illetőleg hasznosítási irányonkénti felosztásáról a Baromfi Termék Tanács gondoskodik. Ennek értelmében a tagsági körbe tartozó és a feltételeknek megfelelő baromfi-vágóhidak részére ígérve nyit megközelítő agrotechnológián van a hangsúly. Ezen túl sűrűn fohászunk az égiekhez is a jó időjárásért. Általában 10 százalékos termés kieséssel számolhatunk, melyet a magasabb értékesítési árak kompenzálnia kell.

Ami előtt bárki a biotermesztés mellett döntene, alaposan mérlegelje lehetőségeit, tájékozódjon a feltételrendszeréről, s csak ezek birtokában hozza meg a döntést, hiszen ezzel hosszú távra kötelezi magát.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

Varga Róbert,
Hód-Mezőgazda Rt.

BTT-tagságát; érvényes termékértékesítési szerződés alapján adja le a vágóbaromfit a vágóüzemnek; a vágóbaromfit olyan vágóhídon vágatta le, amely legalább 2000. január 1-jétől BTT-tag és rendelkezik EU-export el-lenőrzési számmal; rendelkezik az első osztályú minőség megfeleléséről szóló bizonylattal, melyet a hatósági állatorvos és a BTT helyi megbízottja ellenjegyeztet.

A támogatás igényléséhez a következő iratok bemutatása szükséges:

1. a vágóhíd első osztályú minősítéséről kiadott bizonylat;

2. vágóhídi elszámolás a hozzátartozó számla másolatával, illetve felvásárlási jegy csatolásával;

3. hitelesített vágóhídi bizonylat, BTT-tagságot igazoló irat.

Baromfi állatbetegségek megelőzési költségeinek és állatgyógyászati vásárlások támogatása:

Növendék csirke (vágócsirke) 1,60 Ft/kg

Pecsenyelibák, legfeljebb 9 hetes 3,60 Ft/kg

Növendék liba, 3 hónapos és idősebb 3,60 Ft/kg

Fiatal liba (9 héttől 9 hónapig) vágásra 3,60 Ft/kg

Hízott liba, tömésel hízalt 5,00 Ft/kg

Növendék pulyka, 3 hónaposnál fiatalabb 2,70 Ft/kg

Növendék pulyka, 3 hónapos és idősebb 2,70 Ft/kg

Pecsenyekacsa, legfeljebb 2 hónapos 1,10 Ft/kg

Hízott kacsa, tömésel hízalt 3,30 Ft/kg

Növendék liba és növendék kacsa baromfi egészségügyi költségeinek támogatása:

Növendék liba, 3 hónaposnál fiatalabb 36 Ft/db

Növendék liba, 3 hónapos és idősebb 36 Ft/db

Növendék kacsa, 3 hónaposnál fiatalabb 22 Ft/db

Növendék kacsa, 3 hónapos és idősebb 22 Ft/db

A támogatás az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal illetékes igazgatóságától igényelhető minden hónap 15. napjától.

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés

Musitz László,
Hungerit Rt., Szentés